

مردم سالاری و مردم سالاری دینی

دو مفهوم مردم سالاری و مردم سالاری دینی جایگاهی کلیدی در عرصه مطالعات سیاسی دارند. کنار هم دیدن این دو مفهوم به یک معنا بیانگر یک تحول تاریخی است. این تحول تاریخی بر اساس نگرش ناشی از انقلاب اسلامی توضیح می یابد ...

بررسی تحلیلی مفاهیم مردم سالاری و مردم سالاری دینی

دکتر عبدالمجید مبلغی: دو مفهوم مردم سالاری و مردم سالاری دینی جایگاهی کلیدی در عرصه مطالعات سیاسی دارند. کنار هم دیدن این دو مفهوم به یک معنا بیانگر یک تحول تاریخی است. این تحول تاریخی بر اساس نگرش ناشی از انقلاب اسلامی توضیح می یابد

این نوشتار به بررسی دو مفهوم مردم سالاری و مردم سالاری دینی اختصاص دارد. توضیح معنای مردم سالاری و طرح ایده مردم سالاری دینی به عنوان نظریه جایگزین از جمله مباحث این نوشتار است. نوشتار در مسیر شناسایی ویژگی های مردم سالاری دینی به حکومت علوی و اندیشه های امام خمینی پرداخته است.

دو مفهوم مردم سالاری و مردم سالاری دینی جایگاهی کلیدی در عرصه مطالعات سیاسی دارند. کنار هم دیدن این دو مفهوم به یک معنا بیانگر یک تحول تاریخی است. این تحول تاریخی بر اساس نگرش ناشی از انقلاب اسلامی توضیح می یابد.

باید توجه داشت که مردم سالاری دینی به مثابه ایده ای که ضمن عبور از بسیاری از نقدهای وارد بر مردم سالاری محض قادر به ایفای کارویژه های مثبت آن شده است. در این نوشتار تلاش بر آن است که به گروهی از قابلیت هایی که امکان توضیح و اجرا در درون مفهوم مردم سالاری دینی را دارند.

دموکراسی مانند بسیاری از واژگان سیاسی دچار ابهام و آشفتگی در دلالت است. به لحاظ تاریخی دموکراسی را برخاسته از یونان باستان دانسته اند. هرچند در نگرش فلاسفه یونان باستان و به طور ویژه افلاطون دموکراسی حکومتی مناسب تشخیص داده نشده است.

در هر حال به طور کلی از منظری تئوریک دو مفهوم مشارکت عمومی و آزادی به مثابه پایه های مردم سالاری و نیز مردم سالاری دینی دانسته شده است.

ایده مردم سالاری دینی بر این فرض استوار است که در کنار پابندی جدی به خواست مردم از دین به عنوان منبع موثر ایجاد کننده مشروعیت استفاده شود. در واقع مردم سالاری دینی به ارتباط میان دو حوزه اراده الهی و خواست مردم به شرط عدم مخالفت با اراده الهی طلوع می کند و ظهور و بروز پیدا می کند.

شکل گیری چنین وضعیتی در عرصه خطیر سیاست هنگامی عملی می شود که علاوه بر رویکرد به مردم به امر قدسی نیز توجه شود. مردم سالاری دینی بیانگر پذیرش دین و مردم سالاری به صورت همزمان است.

نکته آنجاست که رویکرد اسلامی به مردم سالاری حاصل آسیب شناسی رویکرد غربی از مردم سالاری نیز هست. در حالی که مردم سالاری دینی دو وجه زندگی بشر یعنی وجه مادی و معنوی را در بر می گیرد.

برای درک مفهوم مردم سالاری دینی باید در نظر داشت که ادیان از پیروان خود توجه به آخرت را طلب می کنند. در عین حال دین اسلام بسی بیش از هر دین دیگر توجه به دنیا را به مثابه مزرعه آخرت مورد تاکید قرار داده است. در واقع مقوله رویکرد به عمران دنیا

در ارتباط با دین اسلام ابعادی دقیق و حساس تر می یابد. چنین است که می توان دانست چرا در دیدگاه امام خمینی (ره) مباحث اجتماعی دین مرکز اندیشه سیاسی ایشان است.

همشهری خردنامه